

Credința și fapta

Apariție
neîntreruptă
din anul 2002.

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Astăzi, 14 septembrie: Înălțarea Sfintei Cruci

Evangelhia duminicii

(Ioan 19, 6-11, 13-20, 25-28, 30-35)

În vremea aceea, s-au sfătuit arhierii și bătrânii poporului împotriva lui Iisus, ca să-L omoare, și L-au dus la Pilat, zicând: Răstignește-L! Răstignește-L! Zis-a lor Pilat: Luați-L voi și răstigniți-L, căci eu nu-I găsesc nici o vină! Iudeii i-au răspuns: Noi avem Lege și, după Legea noastră, El trebuie să moară, că S-a făcut pe Sine Fiul al lui Dumnezeu. Deci, când a auzit Pilat acest cuvânt, mai mult s-a temut. Și a intrat iarăși în pretoriu și I-a zis lui Iisus: De unde ești Tu? Iar Iisus nu i-a dat niciun răspuns. Deci, Pilat I-a zis: Mie nu-mi vorbești? Nu știi că am putere să Te eliberez și putere am să Te răstignesc? Iisus a răspuns: N-ai avea nicio putere asupra Mea, dacă nu ți-ar fi fost dat ție de sus. De aceea, cel ce M-a predat ție mai mare păcat are. Deci Pilat, auzind cuvintele acestea, L-a dus afară pe Iisus și a șezut pe scaunul de judecată, în locul numit «pardosit cu pietre», iar evreiește Gabbata. Și era Vinerea Paștilor, cam la ceasul al șaselea, iar Pilat a zis iudeilor: Iată, Împăratul vostru! Deci au strigat aceia: Ia-L! Ia-L! Răstignește-L! Pilat le-a zis: Să răstignesc pe Împăratul vostru? Arhierii au răspuns: Nu avem împărat decât pe Cezarul. Atunci L-a dat lor, ca să-L răstignească. Și ei au luat pe Iisus și L-au dus ca să fie răstignit. Și, ducându-Și Crucea, a ieșit la locul ce se cheamă «al Căpățânii», care evreiește se zice Golgota, unde L-au răstignit; și împreună cu El au răstignit pe alți doi, de o parte și de alta, iar în mijloc pe Iisus. Iar Pilat a scris o tăbliță și a pus-o deasupra Crucii. Și era scris: Iisus Nazarineanul, Împăratul iudeilor. Deci, mulți dintre iudei au citit această tăbliță, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate. Și era scris evreiește, latinește și grecește. Și stăteau lângă Crucea lui Iisus: Mama Sa și sora Mamei Sale, Maria lui Cleopa și Maria Magdalena. Deci Iisus, văzând pe Mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis Mamei Sale: Femeie, iată fiul tău! Apoi a zis ucenicului: Iată, Mama ta! Și, din ceasul acela, ucenicul a luat-o la sine. După aceea, știind Iisus că acum toate s-au săvârșit, plecându-Și capul, Și-a dat duhul. Deci iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămână trupurile sâmbăta pe Cruce, căci era mare ziua sâmbetei aceleia, au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierile picioarelor și să-i ridice. Deci, au venit ostașii și au zdrobit fluierile picioarelor celui dintâi și ale celuiilalt care era răstignit împreună cu el. Dar, venind la Iisus, dacă au văzut că deja murise, nu l-au zdrobit fluierile picioarelor, ci unul dintre ostași cu sulița a împuns coasta Lui și îndată au ieșit sânge și apă. Și cel ce a văzut a mărturisit și este adevărată mărturia lui.

Fragmente din Rugăciunea de la Acatistul Sfintei Cruci

O, Răstignitul meu Hristoase, câte ai pățimit pentru noi, câte răni, câte scuipări, câte batjocuri și câtă necinste ai răbdat pentru păcatele noastre, pentru ca să ne dai nouă pildă de adevărată răbdare! De aceea, cum voi putea eu să fug de Cruce, când văd că Însuși Hristos este ridicat pe ea? Cum să-mi pară grele chinurile, văzând pe Stăpânul nostru că le iubește și le socotește Lui de mare cinste? Rușine îmi este, cu adevărat, de mă voi întrista pentru relele ce mi le pricinuiesc oamenii sau pentru ispitele ce mi le aduc diavoli, trupul și gândurile mele cele rele, sau pentru sărăcia și bolile ce-mi vin din voia lui Dumnezeu pentru păcatele mele, deoarece acestea toate le trimite pentru ca să ne apropie mai mult de El..

Și, de vreme ce este așa, înmulțește-mi, Doamne, ostenețile, ispitele, durerile, dar să-mi înmulțești și să-mi prisosești și răbdarea și puterea, ca să pot răbda toate câte mi s-ar întâmpla. Pentru că recunosc că sunt neputincios, de nu mă vei întări, orb, de nu mă vei lumina, legat, de nu mă vei dezlega, fricos, de nu mă vei face îndrăzneț, rău, de nu mă vei preface în bun, pierdut, de nu mă vei ierta, rob, de nu mă vei răscumpăra, cu bogata și dumnezeiasca Ta putere și cu darul Sfintei Tale Cruci, căreia ne închinăm și o mărim, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfânta Cruce împodobită la biserica noastră - vă mulțumim celor care ați arătat și de data aceasta dragoste față de Biserică.

Înălțarea Sfintei Cruci (repere istorice)

În această zi sărbătorim amintirea a două evenimente deosebite din istoria lemnului Sfintei Cruci: aflarea Crucii pe care a fost răstignit Mântuitorul și întoarcerea Sfintei Cruci de la perșii păgâni, la anul 629, pe timpul împăratului bizantin Heraclius.

Cea mai veche și mai importantă dintre sărbătorile ortodoxe închinată cinstirii Sfintei Cruci este **Înălțarea Sfintei Cruci** (Etauroyyaueia, Vozdvijenie Kresta), la 14 septembrie, pe care, precum am văzut, unii o numără între praznicele împărătești. **În această zi sărbătorim de fapt amintirea a două evenimente, deosebite din istoria lemnului Sfintei Cruci, despre care am pomenit mai înainte, și anume:**

– **Aflarea Crucii** pe care a fost răstignit Mântuitorul și înălțarea ei solemnă în văzul poporului, de către episcopul Macarie al Ierusalimului, în ziua de 14 septembrie din anul 335.

– **Aducerea sau întoarcerea Sfintei Cruci de la perșii păgâni**, la anul 629, pe timpul împăratului bizantin Heraclius, care a depus-o cu mare cinste în biserica Sfântului Mormânt (a Sfintei Cruci) din Ierusalim, după ce patriarhul Zaharia a înălțat-o în văzul credinciosilor, la 14 septembrie 630.

După mărturia unei cronică anonime, sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci ar fi luat ființă în anul 335. În acel an, în ziua de 13 septembrie, a avut loc sfințirea celebrei basilici construite de împăratul Constantin cel Mare deasupra mormântului Domnului (Marturiou, Martyrium), iar a doua zi, fiind adunați acolo cu acel prilej mulți episcopi și credincioși, episcopul Macarie al Ierusalimului a arătat, pentru prima dată, de pe amvonul bisericii, sfântul lemn al Crucii Răstignirii, pentru ca să-l vadă și să-l venerize toți cei de față. De atunci a rămas definitiv ziua de 14 septembrie ca sărbătoare a „Înălțării” sau „Arătării” Sfintei Cruci. Cu timpul, sărbătoarea principală de la 13 septembrie, adică aniversarea anuală a sfințirii bisericii lui Constantin, care prilejuise înălțarea solemnă a Sfintei Cruci, a rămas în umbră și, deși a fost celebrată prin slujba zilei, care figurează încă în Mineiul ortodox pe septembrie (la ziua de 13), ea a rămas ca o simplă înainte-prăznuire a sărbătorii Înălțării Crucii, de a doua zi (14 septembrie), pe care a trecut accentul principal. La aceasta s-a adăugat și amintirea aflării Sfintei Cruci, care se sărbătorea până atunci la date diferite: la unii în Vinerea Patimilor, la alții în Lunea Paștilor.

Cu toate că pelerina apuseană Egeria afirmă că aflarea Crucii a avut loc în aceeași zi în care s-a sfințit biserica Sfântului Mormânt, adică la 13 septembrie, se pare că, la început, Aflarea Sfintei Cruci și Înălțarea Sfintei Cruci

au fost sărbători separate și serbate la date diferite, așa cum, de altfel, le găsim încă până astăzi la unele popoare creștine. Astfel, pe când Înălțarea Sfintei Cruci se sărbătorește pretutindeni (inclusiv la catolici) la 14 septembrie, Aflarea Sfintei Cruci e sărbătorită în Biserica apuseană la 3 mai: Inventio Sanctae Crucis, sărbătoare care asociază cultul Crucii cu Festivitățile pascale, fiind la origine aniversarea anuală a sfințirii basilicii Sfintei Cruci din Roma, zidită de Sfânta Elena în amintirea Crucii salvatoare, care se arătase pe cer fiului ei. Aici Sfânta Elena a adus apoi o parte din lemnul Sfânt al Crucii descoperite de ea, care se păstrează până acum. La abisinieni și în Biserica din Alexandria, Aflarea Crucii se serbează la 4 mai, iar la copti și la arabi la 6 martie. Ca o remișcență a vechii sărbători a Aflării Sfintei Cruci (de la 6 martie), trebuie privită în calendarul ortodox de azi Duminica a treia din Păsesimi, numită a Sfintei Cruci.

Fiind sărbătoare de origine palestiniană, la început Înălțarea Sfintei Cruci avea un caracter local. Serbarea ei era limitată la Ierusalim, unde, precum am văzut, se păstra lemnul Crucii Răstignirii, de la descoperirea lui până la 634 (635), când a fost dus la Constantinopol. Procesiunea solemnă, prin care se cinstea odinioară Sfânta Cruce în Cetatea Sfântă, s-a păstrat de altfel acolo până astăzi în rânduiala slujbei din ziua de 14 septembrie. **Cu timpul, sărbătoarea s-a întins și în părțile Constantinopolului (sec. V), unde ceremonialul ei a primit o nouă strălucire și dezvoltare, mai ales din sec. VII, de când Sf. Lemn a fost adus de la Ierusalim la Constantinopol (634-635), generalizându-se treptat, până prin sec. VI, în toată Biserica de Răsărit.** În calendarul roman, sărbătoarea a fost introdusă de papa Serghie I (687-701), care era antiohian de origine, iar în Biserica Armeană, Înălțarea Sfintei Cruci face parte dintre primele cinci sărbători mai mari și are dată variabilă, fiind sărbătorită în Duminica cea mai apropiată de 14 septembrie (între 11-17 septembrie).

Spre deosebire de alte praznice împărătești, Înălțarea Sfintei Cruci se serbează cu post, pentru că ea ne aduce aminte de Patimile și moartea Mântuitorului.

(Sursa: doxologia.ro, Pr. Prof. Dr. Ene Braniste, *Liturgică Generală*, București, 1985, pag. 263-265)

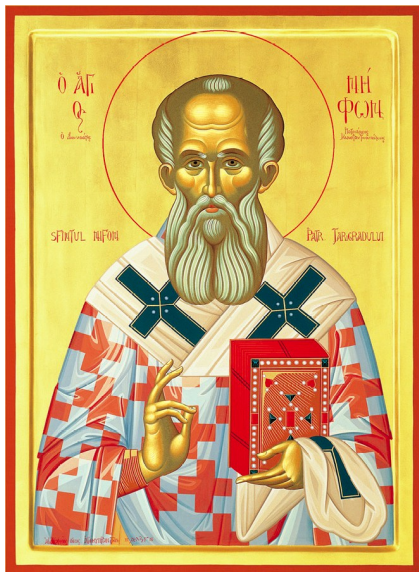
Încă un preot slujitor în familia Bisericii

Joi, 11 septembrie, la ivirea zorilor, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Teofan, a oficiat în Catedrala Veche slujba Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii, în fruntea unui sobor de preoți și diaconi. În cadrul acestei slujbe, la momentul liturgic cunoscut, a fost oficiată hirotonia întru preot, pe seama mănăstirii „Trei Ierarhi”, a părintelui diacon Emilian Vicovan, fiul părintelui Prof. Ion Vicovan. La slujbă au participat mai mulți membri ai familiei noastre, prieteni și colegi ai părintelui Emilian, dar și un număr mare de credincioși veniți de la parohia vecină, „Sf. Parascheva”. Mulțumim Bunului Dumnezeu pentru acest dar al slujirii preoțești menit să poarte mai departe râvna și rugăciunile răposatului părinte Protos. Arsenie Mărgineanu, bunicul părintelui Emilian.

Pr Mihai Mărgineanu

O Cruce a smereniei: Sfântul Ierarh Nifon, patriarhul care a acceptat să poarte grijă de catării Mănăstirii Dionisiu

Sfântul Nifon a fost patriarh ecumenic al Constantinopolului, sub numele de Nifon al II-lea, în trei rânduri: 1486-1488, 1497-1498 și pentru o perioadă scurtă de timp în 1502.^[1] El este cinstit ca sfânt în Biserica

Ortodoxă, iar ziua lui de prăznuire este 11 august. A fost un om providențial și pentru Mitropolia Ungrovlahiei, căci, după ce, patriarh fiind, fusese condamnat de sultan, a fost răscumpărat de domnitorul Radu cel Mare și adus în Țara Românească pentru a organiza structurile bisericești, între anii 1503 și 1505. S-a retras apoi în mănăstirea tinereții sale, Dionisiu de la muntele Athos, unde avea să trăiască viață simplă de monah, până ce, în chip minunat, i-a fost

descoperită smerenia și răbdarea. Redăm mai jos un fragment din relatarea Părintelui Ioanichie Bălan din Pateric, despre viața acestui sfânt (*Sursa doxologia.ro*):

„Fiind rânduit cu paza Mănăstirii Dionisiu, Sfântul Nifon a mers cu un călugăr bătrân și duhovnicesc, anume Petronie, în afara zidurilor ei. La miezul nopții s-a deșteptat bătrânul să se roage și, nu departe de el, a văzut pe Sfântul Nifon stând la rugăciune cu ochii și mâinile înălțate la cer, învăluit într-o lumină divină care se ridica până sus și strălucea în jurul lui. Bătrânul Petronie a căzut de spaimă la pământ, iar dimineața s-a dus în taină la mănăstire și i-a spus egumenului. Acesta i-a răspuns:

– Părinte Petronie, aceasta dovedește curățenia desăvârșită a bărbatului și ne arată că prin el se vor lumina mulți. Păzește-te să nu spui această vedenie nimănui, ca să nu audă el și să se ducă de la noi, fugind de laudă, căci ne vom păgubi de un om ca acesta pe care ni l-a dăruit Dumnezeu.

Fiind în Mănăstirea Vatoped, Sfântul Nifon cunoștea cu duhul că ucenicul său Macarie dorea să mărturisească pe Hristos și să ia cununa muceniciei. De aceea, știind că aceasta este după voia lui Dumnezeu, i-a zis ucenicului:

– Mergi, fiule, în calea mărturisirii, că după dorința ta te vei învrednici să primești cununa muceniciei și te vei bucura împreună cu mucenicii și cuvioșii!

Apoi, petrecându-l pe cale, l-a binecuvântat cu Sfânta Cruce și l-a sărutat. Ajungând Macarie în Tesalonic, a mărturisit cu îndrăzneală pe Hristos în fața turcilor ce ocupaseră orașul și toate țărilor din Balcani și, după ce a fost închis și bătut, i s-a tăiat capul. Cunoscând cu duhul ziua când ucenicul și-a dat viața pentru Hristos, Sfântul Nifon a zis către ucenicul său Ioasaf:

– Să știi, fiule, că astăzi s-a săvârșit prin mucenicie fratele tău, Macarie, și merge să se bucure în Ceruri!

După puțin timp, Sfântul Nifon Patriarhul și-a luat ucenicul și au plecat în taină de la Vatoped la Dionisiu, mănăstirea sa din tinerețe, fără a fi cunoscut și a spune cuiva cine este. După obiceiul acestei mănăstiri, fiecare monah nou venit trebuia să facă un timp ascultare la catări și să aducă cu ei lemne din pădure. Sfântul Nifon a făcut această ascultare cu smerenie și dragoste, până când l-a descoperit Dumnezeu întregii obști în chip minunat.

Noaptea, Sfântul Ioan Botezătorul, patronul Mănăstirii Dionisiu, i s-a arătat în vedenie egumenului acestei obști și i-a poruncit:

– Adună toată frățimea și ieșiți întru întâmpinarea patriarhului Nifon, că-i ajunge atâta smerenie ce a arătat-o ca un simplu monah, ca să nu vă păgubiți mai mult!

Deșteptându-se, egumenul a bătut toaca, a adunat toată obștea și le-a spus tuturor că monahul necunoscut care face ascultare la catări este Sfântul Nifon, Patriarhul Constantinopolului. Apoi, când patriarhul se întorcea de la pădure ca un argat, cu catării încărcăți cu lemne de foc, în fața porților de intrare, clopotele mănăstirii au început să sune singure, iar părinții toți l-au întâmpinat cu mare cinste, cu făclii și cu tămâieri. După ce toți i-au făcut metanii și i-au sărutat sfintele lui mâini, egumenul i-a zis:

– O, luminătorule al lumii, ajunge atâta răbdare din partea sfinției tale; ajunge suferința desăvârșită pe care ai îndurat-o de bunăvoie; ajunge atâta smerenie care ai arătat-o, neștiindu-te noi, nepricepuții!

Iar Sfântul Nifon, cu multe lacrimi, le-a zis:

– Părinți și frați ai mei, pentru aceasta m-a ascuns pe mine Domnul în acest loc mântuitor de suflet, că eu am cerut de la El să mă izbăvesc cu grijile lumii și să fiu miluit în ziua cea mare a Judecării. Că dacă nu ne vom lepăda de părinți, de frați, de rudeni și de toată mândria acestei lumi, după cum ne -a poruncit Hristos, nu suntem vrednici să-I urmăm Lui.”

(*Arhimandritul Ioanichie Bălan, Patericul românesc, Editura Mănăstirea Sihăstria, pp. 146-147*)

Împodobirea Sfintei Cruci - rânduială folositoare pentru suflet

Întru amintirea semnificației istorice a cinstirii Sfintei Cruci, conform rânduiei liturgice, încă din ajunul sărbătorii Sfânta Cruce se împodobeste cu flori și busuioc și se așază pe Sfânta Masă din Altarul bisericii în timpul în care se oficiază Vecernia. Ea va rămâne așa, până a doua zi, însoțită de o candelă aprinsă. Iar a doua zi, se va oficia și slujba Utreniei, cu Sfânta Cruce așezată în aceeași poziție.

Înainte de începerea Sfintei Liturghii, slujba Utreniei se încheie cu momentul închinării Sfintei Cruci, când aceasta este scoasă în procesiune din Sfântul Altar, și după cădere, preotul rostește o ectenie specială, în cadrul căreia, ținând Crucea împodobită în dreptul frunții, se apleacă până la pământ, timp în care strana și credincioșii rostesc de fiecare dată, de o sută de ori „Doamne miluiește!”. Apoi, Crucea este așezată spre închinare, pentru credincioșii prezenți în biserică.

Astfel, Sfânta Cruce este mai întâi împodobită cu flori și mulțumim tuturor celor care ne-au sprijinit în acest scop, dar este împodobită și cu rugăciunile, cinstirea, închinarea și evlavia credincioșilor care participă.

Dumnezeu să ne primească dragostea, jertfa și rugăciunea!

Publicație editată de Parohia TOMA COZMA,
ISSN 2067 - 8274
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax: 0232 211 273
Preot paroh Mihai Mărgineanu, tel. 0742 044 844 (Coordonator principal)
Preot coslujitor Florin Aurel Călugăru, tel. 0752 900 697
Voluntari:
*Relații Publice: tel. 0741 706 602, Vasilica Onofrei
*Administratori site parohie/pagină facebook:
Costel Dumitru, Alexandru Losonczy, Vasilica Onofrei
* Alte activități: Paul Sârbu, Irina Coman, Valentin Burlacu
www.parohiatomacozma.ro,
parohiatomacozma@gmail.com

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO95 BTRL RONC RT06 6735 6201, Banca Transilvania, CIF: 11198095.

Vizitați-ne pe

facebook

Biserica Toma Cozma

Program liturgic

•Duminică, 14 septembrie,

- 8:00 Utrenia, Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie

•Vineri, 19 septembrie,

- 18:00 Taina Sfântului Maslu

• Sâmbătă, 20 septembrie,

- 07:00 Utrenia, Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, urmată de Pomenirea morților

- 18:00 Slujba Vecerniei

În fiecare seară, după Slujba oficiată în Biserică, Taina Spovedaniei

15 septembrie: Pilda de Credință a Sfântului Nichita Romanul

Văzând mai-marii goților credința și biruința lui asupra păgânilor și pornindu-se marea persecuție a lui Athanaric împotriva creștinilor, din anul 372, Fericitul Nichita a fost prins de ostași în biserică, pe când slujea, și ars de viu în fața sfântului altar, după obiceiul goților, în ziua de 15 septembrie. Vina lui era că îi îndemna pe creștini să nu jertfească unui idol al goților, pe care îl purtau într-o căruță, prin sate.

Sfântul Mucenic Nichita (Romanul) († 372)

Al doilea mucenic, cu numele Nichita, adică „Biruitoarul”, care a pățimit martiriul de la goți în anul 372 pe pământul țării noastre, după Sfântul Mucenic Sava, este Sfântul Mare Mucenic Nichita, numit uneori „Romanul”, alteori „Daco-romanul”. Acest venerabil mucenic era de neam grec după părinți, din aceeași patrie cu Sfântul Apostol Pavel, adică Cilicia din Asia Mică. Părinții săi au fost aduși de goți și colonizați în Dacia, după anul 258.

Fericitul Nichita s-a născut într-un sat din Câmpia Dunării (poate Valea Argeșului), la începutul secolului IV, și a învățat tainele credinței în Hristos de la Episcopul Teofil al Sciției și Goției (Daciei). Călugărindu-se la una dintre mănăstirile din sudul Dunării sau poate în Munții Buzăului, unde era o mică așezare monahală cunoscută, tânărul ostaș al lui Hristos, Nichita, a fost hirotonit preot de același Teofil și ajunge prezbiter misionar prin sate, catehizând și botezând mulți daco-romani și goți.

Văzând mai-marii goților credința și biruința lui asupra păgânilor și pornindu-se marea persecuție a lui Athanaric împotriva creștinilor, din anul 372, Fericitul Nichita a fost prins de ostași în biserică, pe când slujea, și ars de viu în fața sfântului altar, după obiceiul goților, în ziua de 15 septembrie. Vina lui era că îndemna pe creștini să nu jertfească unui idol al goților, pe care îl purtau într-o căruță, prin sate.

Sfintele sale moaște, câte au mai rămas din foc, au fost adunate de creștini și cinstite cu mare evlavie. Apoi, în anul 451 au fost duse în patria sa străbună, Cilicia, și așezate într-o biserică din orașul Mopsuestia, cinstindu-se ca „mare mucenic” în toată Biserica creștină.

(Arhimandritul Ioanichie Bălan, *Patericul românesc*, Editura Mănăstirea Sihăstria, p. 25)

Sursa: doxologia.ro